

(31)

(D) IV. 1. Tantárgyleírások

Tantárgy neve: Magyarország társadalmi-gazdasági földrajza	
Mely szakokon oktatják: földrajz tanári kiegészítő szak	
Tantárgyfelelős neve: dr. Perczel György	Tantárgyfelelős beosztása: tszv. egy. docens

Tantárgy besorolása: főkéllégium	
Tantárgy heti óraszám: 3	tanóra elmélet
Tantárgy heti óraszám: 1	tanóra tantermi gyakorlat
Tantárgy heti óraszám: –	tanóra laboratóriumi gyakorlat
Előírt külső szakmai gyakorlat: –	
Tantárgy összórászám: 50	tanóra
Tantárgy félévigénye: egy	félév (a 3. szemeszter)
Számonkérés módja: szigorlat, gyakorlati jegy	
Tantárgyhoz rendelt kreditek száma: –	kredit –

Tantárgy elsajátításához feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint

- Főiskolai tananyag
- Megszerzett tanári gyakorlat Magyarország földrajza oktatásából

Tantárgy célja, célkitűzései:

A tantárgy oktatásának célja megismertetni a hallgatókat Magyarország társadalmi-gazdasági folyamataival, azok térbeli sajátosságaival. Az elsajátított ismeretek képessé teszik hallgatóinkat a tantárggyal összefüggő középiskolai oktatásra, valamint a terület- és településfejlesztési tervező-szervező tevékenységek ellátására, a diszciplína kutatására. A tantárgy oktatása egyben a nemzeti identitástudat kialakítását, fejlesztését is szolgálja.

A földrajz tanári kiegészítő szak specifikuma az, hogy a főiskolai és az egyetemi oktatás közötti különbségeket áthidalja, a tárgykörrel kapcsolatos korszerű szakmai szemlélet elsajátításának elősegítése, a társadalmi és a gazdasági kapcsolatok kölcsönhatásainak bemutatása, a modern térszemlélet kialakításának megalapozása.

A tantárgy évközi ellenőrzés módjai:

Az ismeretanyag fontosabb részeinek részletesebb elsajátítását, alkalmazási készségének fejlesztését, a felkészülés évközi ellenőrzését a gyakorlatok keretében végezzük. Leggyakrabban alkalmazott ellenőrzési formák:

- a felajánlott témakörökből egy választott témakör feldolgozása (házi dolgozat);
- kiselőadások tartása, megvitatása;
- röpdolgozatok, elsősorban a topográfiai ismeretek elsajátítása céljából;
- zárthelyi dolgozatok írása
- tanulmányutakon egy-egy résztema feldolgozása, ismertetése.

A tantárgy tartalma:

Nagyobb tematikus egységek:

– A társadalmi-gazdasági fejlődés alapjai

Természeti alapok: természetföldrajzi környezet gazdasági hatásainak elemzése; természeti erőforrások mennyiségi és minőségi jellemzése, térbeli eloszlásuk.

Társadalmi alapok: társadalomföldrajzi környezet változásai, hatásai; történeti földrajzi folyamatok (különös tekintettel a második világháború utáni fejlődési folyamatokra); Magyarország népességföldrajzi sajátosságai; foglalkoztatottság; a társadalom tagoltsága.

– A nemzetgazdaság

Általános jellemzők: szerkezet; fejlettség; hatékonyság; térbeli allokáció.

Primer szektor: bányászat; mező- és erdőgazdálkodás.

(D) IV. 1. Tantárgyleírások**FOLYTATÁS**

Tantárgy neve: Magyarország társadalmi-gazdasági földrajza

A tantárgy tartalma folytatás:

Szekunder szektor: energiagazdaság; kohászat; gépipar; vegyipar; építőanyagipar; könnyűipar; élelmiszeripar.

Tercier szektor: Gazdasági szolgáltató rendszerek (közlekedés, távközlés, kereskedelem, idegenforgalom, pénzügyi szolgáltatások). Társadalmi szolgáltató rendszerek (oktatás, egészségügyi ellátás, közigazgatás).

– Településföldrajz

Településrendszer fejlődése, szerkezete; a települések hierarchikus szintjei; településtípusok jellemző vonásai (falu, város, szórványtelepülések, település képződmények); a településrendszer fejlődésének várható tendenciái, hatásai.

– Régiók Magyarországon

A regionális fejlődés történeti sajátosságai; Magyarország regionális tagoltsága; a térszerkezeti egységek sajátosságai; jelenlegi térszerkezeti problémák, területfejlesztési törekvések.

A földrajz tanári kiegészítő szak specifikuma az, hogy felkínált tematikából részben a hallgatók kérését is figyelembe véve minta jelleggel dolgozunk fel egyes témaköröket. A nagy tematikus egységen belül a folyamatok elemzésére, az összefüggések bemutatására, a társadalom és a gazdaság térszerkezetére helyezük az oktatás súlypontjait.

Kötelező és ajánlott jegyzetek, irodalom jegyzék:**Kötelező irodalom:**

Perczel György (szer.): Magyarország társadalmi-gazdasági földrajza. Eötvös Kiadó, Budapest, 1996.

Ajánlott irodalom:

A tankönyv irodalomjegyzékében mintegy 180 könyv, folyóiratban megjelent cikk, statisztikai és egyéb kiadvány szerepel, amelyet szükség szerint kiegészítünk a speciális feladatok ellátásához szükséges irodalommal.

A tantárgy tárgyi szükségletei:

- előadóterem, táblák, íróeszközök
- írás-, diavetítő, transzparenszek, diák; videomagnó, televíziókészülék, oktatókazetták
- térképek, atlaszok, könyvtári háttér

Tantárgyi vonatkozású kutatások:

A tanszéken folyó kutatómunka többsége Magyarország társadalmával, gazdaságával foglalkozik. (L. publikációs jegyzékeket). Rendszeresen részt veszünk konferenciákon, szakmai rendezvényeken. Figyelemmel kísérjük más kutatóhelyek munkáját, a kutatási eredményeket a tananyagba rendszeresen beépítjük.

A tantárgy minőségbiztosítási módszerei:

- A hallgatók anonim kérdőíves megkérdezése.
- Eseti csoportos konzultációk az oktatás folyamatáról, eredményességéről, szükségleteiről.
- Tanszéki értekezleteken áttekintjük az oktatási folyamat tartalmi, módszertani és fejlesztési kérdéseit.
- A Tanszékcsoporti Tanács szükség szerint dönt a tantervi módosítás kérdéseiről.

A tantárgy fejlesztési politikája:

- A társadalomföldrajzi ismeretek bővítése, mélyítése, korszerűsítése.
- A gazdaságföldrajzi ismeretek folyamatos korszerűsítése, az átalakulás tapasztalatainak tananyagba ültetése.
- Az oktatási "szükségletek" eszköztárának bővítése, korszerűsítése.

Személyi feltételek (létszám, felkészültség):

Az előadásokat dr. Perczel György kandidátus, egyetemi docens tartja, a gyakorlatokat (évközi és nyári) dr. Vidéki Imre PhD, egyetemi adjunktus vezeti, a tantermi gyakorlatokat Egedy Tamás tudományos segédmunkatárs vezeti.